

Best

Jaarverslag 2025

Stichting tot Behoud Collectie Kinderwereld

Borging van de collectie van Speelgoedmuseum Roden

Inleiding

De Stichting tot Behoud Collectie Kinderwereld is in het leven geroepen om de museale collectie van Speelgoedmuseum Roden duurzaam en juridisch zorgvuldig te borgen. De stichting bewaakt daarmee de continuïteit van de collectie, ook wanneer zich in de toekomst onverwachte omstandigheden zouden voordoen bij het museum.

De stichting heeft een beperkte, ondersteunende rol. Het dagelijks beheer, de registratie, het behoud, het gebruik en de presentatie van de collectie liggen in de praktijk bij Speelgoedmuseum Roden. De stichting ziet toe op de juridische borging, het collectiebeleid en een zorgvuldige omgang met het erfgoed.

Hoewel de stichting zelf weinig publieksgerichte activiteiten uitvoert, is haar rol belangrijk. De collectie vormt de kern van het museum en daarmee ook de basis voor de maatschappelijke, educatieve en culturele waarde van Speelgoedmuseum Roden. In 2025 stond de stichting vooral in het teken van het verder implementeren van het collectiebeleid, het zorgvuldig omgaan met nieuwe schenkingen en het voorbereiden van de collectie op de toekomstige vernieuwing van het museum.

Kerngegevens 2025

Naam stichting	Stichting tot Behoud Collectie Kinderwereld
Doel	Het duurzaam behouden, juridisch borgen en verantwoord beheren van de museale collectie van Speelgoedmuseum Roden.
Rol in de praktijk	Ondersteunende en toezichthoudende rol; dagelijks beheer en presentatie van de collectie liggen bij het museum.
Collectieomvang	Circa 15.200 objecten per 31 december 2025.
Collectieregistratie	Een groot deel van de collectie is opgenomen in het collectie-informatiesysteem.
Financiële positie	De stichting had in 2025 geen zelfstandige exploitatie-activiteiten van betekenis.

1. Bestuur en governance

Het bestuur van de Stichting tot Behoud Collectie Kinderwereld bestaat uit dezelfde personen als de Raad van Toezicht van Speelgoedmuseum Roden. Daarmee is de bestuurlijke verbinding tussen collectie-eigendom, toezicht en museale praktijk helder belegd.

Het bestuur is in 2025 eenmaal officieel bijeengeweeest. Daarnaast vond tussentijds overleg plaats in de context van het museumtoezicht en de voorbereidingen op de vernieuwing van het museum. Collectiegerelateerde onderwerpen kwamen daarbij onder meer aan de orde in relatie tot depot, collectiebeleid, ontzamelen, digitalisering en de toekomstige vaste presentatie.

De stichting werkt vanuit het uitgangspunt dat de collectie niet alleen veilig moet worden bewaard, maar ook betekenisvol toegankelijk moet blijven voor publiek, onderwijs, onderzoekers en toekomstige generaties. De stichting sluit daarbij aan bij de uitgangspunten van professioneel collectiebeheer en de museale codes die ook door Speelgoedmuseum Roden worden gehanteerd.

2. Collectiebeleid

In 2024 is een meerjarig collectiebeleidsplan vastgesteld. In 2025 is gewerkt aan de verdere implementatie daarvan in de dagelijkse praktijk van het museum en de stichting. Het beleidsplan vormt een belangrijke basis voor keuzes rond verzamelen, registreren, behouden, presenteren en waar nodig zorgvuldig ontzamelen.

Het collectiebeleidsplan bevat onder meer:

- een omschrijving van de verschillende deelcollecties;
- een overzicht van de herkomst en ontstaansgeschiedenis van de collectie;
- uitgangspunten voor het verzamelen van nieuw speelgoed;
- richtlijnen voor ontzamen en herbestemmen van objecten;
- een koppeling met de toekomstige herinrichting van het museum en de herwaardering van de collectie.

Het beleid helpt om scherpere keuzes te maken. Niet ieder aangeboden object kan of moet worden opgenomen. De beschikbare depotruimte is beperkt en de stichting wil vooral objecten behouden die inhoudelijk, historisch, educatief of representatief van duidelijke meerwaarde zijn voor de collectie.

Collectie in cijfers

Onderwerp	2025	Toelichting
Aantal objecten	15.200	Schatting per 31 december 2025.
Eigendom museum of museumorganisatie	95%	Het grootste deel van de collectie is eigendom van de museumorganisatie/stichting.
Langdurig bruikleen van particulieren/stichtingen	5%	Een klein deel is langdurig in bruikleen.
Tentoongesteld in het museum	5%	Inclusief objecten in de vaste en tijdelijke presentatie.
In depot	94%	De depotfunctie blijft daarmee van groot belang.
Tijdelijk in bruikleen in Nederland	1%	Objecten tijdelijk elders geplaatst.
Opgenomen in collectie-informatiesysteem	98%	Voortgang in registratie en beheer.
Digitaal of gedigitaliseerd	96%	Belangrijk voor beheer, vindbaarheid en toekomstige presentatie.

3. Nieuwe verwervingen

De stichting en het museum zijn terughoudend met het aannemen van nieuwe objecten. Alleen stukken die een duidelijke meerwaarde hebben en goed passen binnen de bestaande deelcollecties worden opgenomen. Daarbij wordt gekeken naar representativiteit, conditie, herkomst, gebruiksgeschiedenis, opslagmogelijkheden en de vraag of het object iets toevoegt aan het verhaal dat het museum wil vertellen.

In 2025 zijn enkele nieuwe objecten geaccepteerd. De nadruk lag daarbij op speelgoed dat daadwerkelijk gebruikt of gespeeld is en dat een herkenbaar verhaal vertelt over spel, jeugd, vormgeving, techniek of maatschappelijke ontwikkelingen. Door selectief te verzamelen blijft de collectie beheersbaar en inhoudelijk sterker.

4. Afstoten en herbestemmen

De stichting en het museum volgen bij het afstoten van collectie de LAMO: de Leidraad Afstoten Museale Objecten. Zorgvuldigheid, transparantie en herbestemming staan daarbij centraal. Afstoten is geen doel op zichzelf, maar een middel om de collectie beter te laten aansluiten bij het collectieprofiel en om ruimte, tijd en middelen te kunnen inzetten voor objecten met duidelijke museale waarde.

In 2025 is de lijn voortgezet om kritisch te kijken naar objecten die niet of onvoldoende binnen het collectieprofiel passen. Eerder lag de nadruk vooral op boeken, omdat de collectie primair speelgoed betreft en niet kinderboeken. Afgestoten boeken en objecten kregen waar mogelijk een nieuwe bestemming, bijvoorbeeld via andere instellingen, hergebruik of het Kinderboeken Zwerfstation van het museum.

Daarnaast is in 2025 een Marktplaatsaccount opgestart voor objecten die volgens de juiste procedure zijn afgestoten en geen museale bestemming meer hebben. Op die manier krijgen objecten waar mogelijk een tweede leven en wordt hergebruik gestimuleerd.

5. Depot, behoud en toekomstbestendige huisvesting

De staat van de depots en de beperkte ruimte blijven belangrijke aandachtspunten. Het merendeel van de collectie bevindt zich in depot. Goede depotvoorzieningen zijn daarom essentieel voor behoud, registratie, toegankelijkheid, arbeidsomstandigheden en toekomstig collectiegebruik.

In 2025 is een belangrijke stap gezet voor de toekomst van de collectie. Op 11 november 2025 besloot de gemeenteraad van Noordenveld om de verbouwing, verduurzaming en uitbreiding van het museum mogelijk te maken. Onderdeel van deze plannen is een betere depotvoorziening die voldoet aan hedendaagse eisen op het gebied van klimaat, veiligheid, toegankelijkheid en arbeidsomstandigheden.

Voor de stichting is dit besluit van groot belang. De collectie kan alleen duurzaam worden behouden wanneer ook de fysieke randvoorwaarden op orde zijn. De geplande vernieuwing biedt de mogelijkheid om objecten beter te bewaren, beter te registreren en in de toekomst meer depotobjecten zichtbaar of toegankelijk te maken voor publiek en onderzoek.

6. Digitalisering en registratie

Een zorgvuldig collectie-informatiesysteem is onmisbaar voor goed beheer. In 2025 was naar schatting 98% van de collectie opgenomen in het collectie-informatiesysteem en circa 96% digitaal of gedigitaliseerd. Daarmee beschikt het museum over een stevige basis voor beheer, selectie, bruikleenverkeer, onderzoek en de toekomstige herinrichting.

In de aanloop naar de vernieuwing blijft registratie belangrijk. De keuzes voor de nieuwe vaste presentatie, de voorbereiding van depotverplaatsingen en het selecteren van objecten voor presentatie vragen om betrouwbare gegevens over herkomst, conditie, locatie, datering en betekenis.

7. Conclusie en vooruitblik

Voor de Stichting tot Behoud Collectie Kinderwereld stond 2025 in het teken van borging, zorgvuldigheid en voorbereiding. Het collectiebeleidsplan is verder in de praktijk gebracht, er is selectief verzameld, zorgvuldig ontzamd en gewerkt aan betere randvoorwaarden voor toekomstig collectiebeheer.

Het positieve raadsbesluit over de vernieuwing van het museum vormt ook voor de stichting een belangrijk keerpunt. De komende jaren kan worden toegewerkt naar betere depotvoorzieningen, een sterkere presentatie van de collectie en een museum waarin het erfgoed van spel en speelgoed beter tot zijn recht komt.

Voor 2026 en verder blijft de stichting zich richten op:

- het verder implementeren van het collectiebeleid;
- terughoudend en inhoudelijk onderbouwd verzamelen;
- zorgvuldig ontzamen volgens de LAMO;
- het ondersteunen van de voorbereidingen op de verhuizing en herinrichting;
- het versterken van de juridische en fysieke borging van de collectie op de lange termijn.

Slot

De Stichting tot Behoud Collectie Kinderwereld dankt Speelgoedmuseum Roden, de medewerkers, vrijwilligers, partners en de gemeente Noordenveld voor hun inzet voor het behoud en de betekenisvolle presentatie van de collectie. Dankzij deze gezamenlijke inspanningen blijft de collectie niet alleen bewaard, maar ook levend en relevant voor nieuwe generaties bezoekers.

Roden, mei 2026